

Reitdiepgebied

Fietsen door het oudste cultuurlandschap

Fietsroute 30 km, circa 2 uur

De route is ongeveer 30 kilometer lang. De route gaat afwisselend over fietspaden en gewone wegen waarop ook autoverkeer voorkomt. De route gaat door overwegend open terrein; hou daarom rekening met de wind. Mochten de omstandigheden tegenvallen, dan kunt u in Garnwerd voor een korte route kiezen en punten 11 t/m 15 overslaan. De fietsroute gaat van start bij de Buitenplaats Reitdiep in Noorderhoogebrug. Dit bezoekerscentrum van het Groninger Landschap is in 2010 geopend en is een bezoek meer dan waard. Er is een vrijwilligersteam actief en er worden diverse excursies georganiseerd.

- 1** Vanaf het bezoekerscentrum Buitenplaats Reitdiep van het Groninger Landschap gaat u linksaf de Wolddijk op in noordelijke richting.
- 2** Na anderhalve kilometer linksaf het Koningslaagtepad op.
U passeert de molen Koningslaagte. Tot in de late jaren zestig was dit het hoofdgemaal van de polder.
- 3** U vervolgt de route tot u op de N361 (Groningen – Winsum) komt.
Vanaf hier is het de moeite waard een zijstap te maken naar links en na 100 meter weer rechts. Dit is de oprijlaan van Harssensbos. Dit boerderijtje op historische grond is eigendom van Het Groninger Landschap en in 2005 gerenoveerd. Er is een kleine expositie over o.a. de geschiedenis van het omliggende landschap.
- 4** U gaat rechtsaf richting Adorp. In het dorp gaat u linksaf richting Wierumerschouw.
- 5** Vóór Wierumerschouw slaat u rechtsaf een betonnen fietspad op. Deze voert over de dijk langs het Reitdiep.

- 6** U komt door de ‘Bocht van Heksum’, hier links aanhouden en volgt het betonnen fietspad.
- 7** Het fietspad komt bij de dijk langs het Reitdiep.
- 8** Als u het fietspad vervolgt, komt u via het sluisje Wetsingerzijl in ‘de Raken’, hier slaat u linksaf.
- 9** U volgt het betonnen fietspad waarvan het laatste stuk onder de dijk langsloopt, aan het eind komt u op de weg van Winsum naar Garnwerd. Hier gaat u linksaf.
- 10** U passeert de brug over het Reitdiep.
Aan uw rechterhand ziet u het oude veerhuis van Garnwerd, café Hammingh, links ligt op de dijk de oude korenmolen. Door een omlegging stroomt het Reitdiep sinds de 17e eeuw langs Garnwerd. Dankzij de levendige scheepvaart op de rivier kwam het dorp tot grote bloei. Toen de stad in de 19e eeuw een beter verbinding kreeg met de zee, zakte Garnwerd weer terug. Nu is het dorp een belangrijk centrum voor toerisme en watersport.
- 11** U verlaat Garnwerd richting Feerwerd. Bij de eerste afslag gaat U rechtsaf richting Aduarderzijl.
- 12** In Aduarderzijl, waar U van boven op het zijkant een prachtig uitzicht heeft over het Reitdiep, blijft U de weg volgen langs de twee zijlen. Na de zijlen neemt u de eerste weg rechts.
Even verderop kunt u bij het bosje de dijk ook op voor een uitzicht over het Reitdiep.
- 13** Na ongeveer een kilometer ligt de Allersmaborg aan uw rechterhand.
Hier kunt U een wandeling maken over het terrein. U vervolgt de route richting Ezinge.
- 14** Op de driesprong met het schelpen fietspad gaat de route linksaf het fietspad op, dit heet het Lucaspad.

U kunt hier ook de weg blijven volgen naar Ezinge waar U een bezoek kunt brengen aan museum Wierdenland.

- 15** Via het fietspad komt U in Feerwerd. Hier slaat U rechtsaf en komt door het dorp. Over de brug gaat U linksaf richting Garnwerd.
- 16** U passeert het Aduarderdiep en vervolgt de Torensmaweg.
Voor de tweede maal in Garnwerd! Tijd voor een wandeling door de kleinste dorpsstraat van Nederland (Burgemeester de Brouwerstraat) en een versnapering, bijvoorbeeld in café Hammingh.
- 17** U pakt nu de Hunzeweg die buiten het dorp overgaat in de Oostumerweg.
- 18** U passeert na enkele bochten en kilometers het kerkje van Oostum.

Dit eenzame, kwetsbaar ogende kerkje is een soort icoon geworden voor het omliggende land. Let op de zadeldaktoeren: de enige waarbij het zadeldak niet in het verlengde ligt van de kerk. Afgegraven wierde ivm vruchtbare grond!

- 19** Volg de weg nog even en dan linksaf het fietspad op naar Wierumerschouw. Na de brug over het Reitdiep gaat u rechtsaf de Paddepoelsterweg op.
U passeert de wierde en het kerkhof van Wierum. Na nog een kilometer ziet u aan uw linkerhand een wandelpad dat naar Harsensbosch voert.
- 20** Bij het van Starckenborghkanaal aangekomen fietst u links langs het kanaal richting Groningen. Voorbij de bocht volgt u Noorderhoogebrug. De Wolddijk brengt u terug bij het startpunt van de route.

- De graslanden zijn zeer in trek bij grutto's, tureluurs, scholeksters en Kieviten. Opvallend is dat de tureluur vaak op enkele

meters afstand van een kievietsnest broedt. Zo profiteert hij mee van de afleidingstechnieken van de kievit.

Op de plek die bekend staat als Harssensbosch, tussen Adorp en het Van Starckenborgkanaal, stond ooit een borg. Daarvoor, tot omstreeks 1540, heeft in de buurt een steenhuis (middeleeuwse versterking) gestaan. De borg is afgebroken in 1742, maar de grachten en wallen zijn nog aanwezig. Op de fundamenten van een zogenaamde, bij de borg horende schathuis, is een boerderijtje gebouwd waarbij materiaal uit de borg is gebruikt.

Aduarderzijk

De monniken van het klooster in Aduard, dat hier gevestigd was van 1192 tot in de zestiende eeuw, hebben rond 1400 het Aduarderdiep gegraven. Bij de monding van dit diep en het Reitdiep werd een sluis aangelegd. Deze gingen verloren bij de Martinusvloed van 1686. De huidige sluisen dateren van 1706 en 1867 en zijn in 1993 gerestaureerd. Rond de sluis ontstond het gehucht Aduarderzijk. Het complex was ook van strategisch belang: het was één van de schansen voor de stad Groningen. In de Tachtigjarige Oorlog is er bloedig gevochten en is de schans meerdere malen door de partijen veroverd. In het rampjaar 1672 leverde de schans een bijdrage aan het Ontzet van Groningen.

Koningslaagte

Ten noorden van de stad liggen twee grote dichtgeslibde meanders van de Hunze. Deze oude rivierkronkels zijn nog goed te herkennen aan de lagere ligging. Zeker als in de winter water wordt vastgehouden en de oude meanders vollopen met water. Het gebied heet de Koningslaagte. Buitenplaats Reitdiep Het Groninger Landschap zet zich in om natuur en landschap van het Reitdiepgebied te beschermen en te versterken. Samen met andere partijen laten we het Reitdiep weer kronkelen en creëren we aantrekkelijke omstandigheden voor weidevogels. Hoe? Dat is goed te zien op ons eigen bezoekerscentrum in de Koningslaagte, net buiten de stad Groningen.

Het Reitdiepgebied

Als een kronkelend lint stroomt het Reitdiep ten noordwesten van de stad Groningen. Het is de gecombineerde benedenloop van de rivieren De Hunze en Drentsche Aa. De huidige waterloop en alle (dichtgeslibde) kronkels met hun omgeving vormen het Reitdiepgebied. Het geldt als een van de oudste cultuurlandschappen van Europa.

Oude bewoning

De eerste bewoners vestigden zich op de iets hogere oeverwallen langs De Hunze. Om zich tegen overstromingen te beschermen, hoogden zij hun woonplaatsen op met klei en mest. Zo ontstonden lage woonheuvels: de wierden. Pas vele eeuwen later namen dijken de verdediging tegen de zee van de wierden over. Tot laat in de negentiende eeuw had het Reitdiep een open verbinding met de Waddenzee. De getijdenwerking was tot in de stad Groningen merkbaar.

Markante wierdedorpen

Overal liggen oude landschappelijke structuren hier nog dicht aan de oppervlakte. Vrijwel alle dorpen en gehuchten hebben een wierde als kern. In het midden staat meestal een middeleeuwse bakstenen kerk met een karakteristiek zadeldaktoeren. In vele wierdedorpen staat of stond een voornaam huis: een borg.

Flora en fauna

Ook qua natuur valt in het Reitdiepgebied van alles te beleven. Er zijn bloemrijke hooilanden en slootjes met zwanebloem, egelskop, kikkerbeet en holpijp. In het voorjaar broeden hier talloze weidevogels. In nazomer en herfst trekken grote groepen kievit en goudplevieren door het Reitdiepgebied. Ze rusten en eten er, voordat ze hun reis vervolgen. Het Reitdiepgebied is een overwinteringsgebied voor duizenden eenden (vooral smienten).

Start route Reitdiepgebied

Buitenplaats Reitdiep
Wolddijk 103
Groningen (Noorderhoogebrug)

OV: www.9292.nl, 0900-9292
Gps: N 53 15.098, E 6 34.324

Beleef Het Groninger Landschap

Steun Het Groninger Landschap

Het Groninger Landschap zet zich met veel succes in voor behoud, beheer en ontwikkeling van natuur, landschap en cultuurhistorie in de provincie Groningen. Help ons daarbij! Voor maar € 18,- (of meer) per jaar bent u Beschermer van het landschap en ontvangt u ons mooie kwartaalblad Golden Raand. Kijk op onze website of neem contact op met het kantoor.

Ook verkrijgbaar

Wandelroutes:

- Bourtange
- De Dollard
- Iwema Steenhuis (Westerkwartier)
- Landgoed Coendersborch (Westerkwartier)
- Landgoed Ennemaborgh
- Leinwijk (Zuidlaardermeergebied)
- Lettelberterpetten (Leekstermeergebied)
- Oosterpolder (Zuidlaardermeergebied)

Fietsroutes:

- Klutenplas (Noordkust)
- Reitdiepgebied
- Rondje Zuidlaardermeer (Zuidlaardermeergebied)

Contact

Stichting Het Groninger Landschap
Rijksstraatweg 333
9752 CG Haren

Telefoon: (050) 313 5901
Email: info@groningerlandschap.nl
www.groningerlandschap.nl